

Nicolaas Doornberg bouwde villa's, scholen en kerken

Eric Bor

Nicolaas Doornberg werd geboren op 18 januari 1887 als zoon van Cornelis Doornberg en Grietje de Nooy. Zijn vader Cornelis was geboren in Utrecht en kwam in 1882 op twintigjarige leeftijd, na zijn huwelijk met de Hilversumse Grietje, naar Bussum. Cornelis was timmerman en wist zich al snel op te werken tot opzichter en vervolgens aannemer. In 1906 bouwde hij zijn eerste zelfontworpen dubbelvilla: Generaal de la Reylaan 4-6, een jaar later de dubbelvilla's Stargardlaan 11-13 en 15-17 en in 1908 de dubbelvilla Rostocklaan 10-12.

Geen wonder dat zoon Nicolaas, die ook belangstelling had voor de bouw, een degelijke opleiding kreeg, allereerst via de Rijks-Normaalschool voor Teekenonder-

wijs in Amsterdam en daarna in het bedrijf van zijn vader. In 1911 leverde Nicolaas de bouwtekeningen en het bestek voor de villa die het bedrijf aan Boslaan 6 bouwde. In 1912 ontwierp hij de villa Stargardlaan 6 en de dubbelvilla's Vondellaan 10-12 en 11-13, die het bedrijf in 1913 realiseerde. Daarna was hij klaar voor het grote werk: het ontwerpen en aanbesteden van een kerk.

Vredekerk

In februari 1913 legde Nicolaas de bouwtekeningen voor de nieuwe grote Nederlands hervormde kerk ter inzage in de kerkenraadskamer van het oude kerkje op de hoek van de Kapelstraat en de Kerkstraat (de latere Studio Irene). De beoogde locatie van de kerk was het terrein van villa Veldheim aan de Huizerweg, die ervoor zou worden afgebroken. De kerk (de tegenwoordige Vredekerk, waarin appartementen gebouwd zijn) zou er een jaar later staan. Een mooie binnenkomer voor een architect! De opdrachten voor villa's, winkelhuizen en verbouwingen stroomden vervolgens binnen.

De Vredekerk, 1914

Nicolaas trouwde in 1920 met Clasina Bekker uit Bodegraven. Het jonge stel vestigde zich in het pand Nieuwe Hilversumseweg 53. Ze kregen vier kinderen: Cornelis in 1921, Cornelia Grieta in 1924, Nicolaas in 1929 en Jan in 1931. Jan overleed al na drie dagen.

Jaren twintig en dertig

In Nicolaas' ontwerpen is zijn bewondering af te lezen voor de vormtaal van de Amerikaanse architect Frank Loyd Wright, die

Dubbelvilla Stargardlaan 15-17, ontworpen in 1907 door vader Cornelis Doornbos

Dubbelvilla Vondellaan 10-12, ontworpen in 1913

hij op zijn eigen manier verholandst. In het jeugdgebouw bij de Vredekerk uit 1929, het latere gebouw Eltheto, is dat bijvoorbeeld heel duidelijk te zien. Een hoogtepunt in zijn werk vormt het ensemble Potgieterlaan 7-8 en Burgemeester s'Jacoblaan 15-21 uit 1927, dat nu een rijksmonument is. In september 1930 werd de door Nicolaas Doornberg ontworpen Christelijke Julianaschool aan de Willem Kalfflaan geopend.

Ook in Muiden was er belangstelling voor ontwerpen van Nicolaas Doornberg: hij

De dubbele woning 51-53 aan de Nieuwe Hilversumseweg waarin Nicolaas en Clasina in 1920 nummer 53 betrokken.

Dubbelvilla Burg.
s'Jacoblaan 11-13, 1925

bouwde er onder meer verscheidene woonhuizen, de nieuwe gereformeerde kerk (1927) en een christelijke school (1930). Ook in Hilversum zijn door Nicolaas ontworpen villa's te vinden.

In 1938 kwam Nicolaas' zuster Anderijntje met haar man Johan Fredrik Everts (de zoon van de Bussumse gemeentearchitect met die naam) naast hem wonen op nummer 51, de andere helft van de dubbele woning.

Het Rijksmonument
Potgieterlaan 7-8 en
Burg. s'Jacoblaan uit
1927 (foto Jos Ketelaar)

Tweede wereldoorlog

De oorlog verliep noodlottig voor het gezin van Nicolaas Doornberg. Al in 1940 werd zoon Cornelis gedwongen tewerkgesteld in de Duitse oorlogsindustrie. Omdat er in

1944 sabotage was gepleegd aan de spoorlijn bij Bussum, staken de Duitsers als represaille op 7 november zijn villa op de Hilversumseweg in brand. Er mocht niet worden geblust, waardoor beide panden geheel uitbrandden. Nicolaas verhuisde met zijn gezin, zijn zuster en zijn zwager naar Nieuwe Hilversumseweg 46. Tot overmaat van ramp kwam op 19 december 1944 zijn zoon Cornelis in Duitsland om het leven.

Het huis van Doornberg in brand op 7 november 1943

Na de oorlog

Het lukte Nicolaas, die al jarenlang diaken van de Nederlandsch Hervormde Kerk was, in 1948 een hervormd rusthuis voor bejaarden te huisvesten in de voormalige villa van H. Vroom op de hoek van de Kerkstraat en de Brinklaan. Dit bejaardenhuis kreeg de naam Brinkhof. Al in 1958 maakte Nicolaas voor de diaconie van de kerk plannen om het oude pand aan de Brinklaan te vervangen door een nieuw te bouwen bejaardenhuis op de plek van de tuin van villa Maracaibo van de familie Bensdorp aan de Graaf Wichmannlaan. Het geld ervoor ontbrak echter. Pas toen Brinkhof in 1964 moest wijken voor de eerste grote supermarkt van Albert Heijn (nu het gebouw van Scapino), kon bejaardentehuis Spiegelzicht aan de Graaf Wichmannlaan worden gerealiseerd.

In 1952 verhuisde de inmiddels vijftigjarige Nicolaas met zijn familieleden terug naar de in dat jaar herbouwde

